

Perspectief wenst je

**GOEDE EN GEZEGENDE
KERSTDAGEN**

& een

**GELUKKIG
NIEUWJAAR**

interview
**PETER VAN
DALEN:**

*"Samenwerking ja,
superstaat nee"*

interview
**KEES VAN DER
STAAIJ (SGP):**

*"De christelijke politiek
heeft altijd toekomst"*

*"Jonge christelijke
politici hebben
elkaar veel te
bieden in Europa"*

VOORWOORD

We hebben een intensieve campagne achter de rug. Er is door ontzettend veel mensen keihard gewerkt om al onze plannen ten uitvoer te brengen. Goede ideeën moesten worden omgezet in goede resultaten en dat kon alleen maar met veel goede mensen bereikt worden. Wat je bijdrage ook geweest is: bedankt!

Ondertussen is het gewone politieke leven ook weer begonnen en als Perspectief zijn we ook weer druk bezig met allerlei andere zaken. Het bestuur heeft een proces tot reorganisatie in gang gezet om te kijken hoe we Perspectief ook in de komende jaren weer opnieuw toekomstbestendig kunnen houden. Zijn er aanpassingen nodig? Hoe denken onze (actieve) leden daarover?

Een aanrader in deze PerspeX is het interview met Peter van Dalen, de Europarlementariër voor de ChristenUnie. Het is een man met een stevige visie over Europa en de toekomst ervan. We zitten als

Perspectief misschien niet helemaal op één lijn, maar het is zeker boeiend om kennis te maken met deze man en zijn ideeën.

Namens het bestuur wens ik jullie goede en gezegende kerstdagen en de beste wensen voor 2013!

Maarten van Ooijen
Voorzitter

INHOUD

Interview **PETER VAN DALEN**

"Samenwerking ja, superstaat nee"

Interview **KEES VAN DER STAALJ (SGP)**

"Christelijke politiek heeft altijd toekomst"

EN VERDER

- 3** Perspectief IN DE MEDIA
- 4** actualiteiten
- 5** Perspectief op bezoek in Straatsburg
- 6** Adolescentenstrafrecht; een stap in de goede richting, maar het einddoel is nog niet bereikt
- 11** column
Eerlijk delen
- 12** Het gat in de hand van de pensioenfondsen
- 16** Urban Farming; geen hype, maar een structurele verduurzaming

"Jonge christelijke politici hebben elkaar veel te bieden in Europa!"

Maarten te gast bij

101 TV

Sander te gast bij **Family 7**

Reformatisch Dagblad

Jongeren CU:

Wanneer gaat SGP eens groene handen maken?

Van Ooijen:

Woorden belangrijker dan daden voor christenpolitici

TROUW

Perspectief tekent verklaring voor veiligheid homo-jongeren

VOLKSKRANT

'Christelijke politiek zou helemaal niet over christelijke hobby's moeten gaan'

BESTUUR

Erik-Jan
Hakvoort

Sander van 't Foort heeft het stokje van politiek bestuurslid overgedragen aan Erik-Jan Hakvoort. Erik-Jan is 21 jaar en volgt de master Politiek en Maatschappij in historisch perspectief. Daarnaast werkt hij al sinds enkele jaren op een middelbare school als docent en student-assistent. Erik-Jan: "We krijgen de kans wat te proeven van de christelijke politiek en ons hierin daadwerkelijk te profileren en ontwikkelen. Kortom: een goede en bovendien gezellige leeromgeving, en dat vind ik belangrijk."

CAMPAGNE 2012

Als bestuur van Perspectief kijken wij terug op een mooie campagne. In het hele land kwamen wij jongeren tegen die hun stem wilden laten horen. Het is ook fantastisch dat zo veel leden van Perspectief zich hebben ingezet. Of dat nu in Nijmegen, Amsterdam of Groningen was, in het hele land konden wij op jullie rekenen. Bedankt!

We hebben de SP kunnen verrassen met eenheidsworst. Ook een paar dagen later in Zwolle liet Perspectief van zich horen met de start van de acties en actieplannen voor hervormingen op de woningmarkt. Dat maatschappelijke problemen en politiek kunnen gaan opleven bij jongeren, bleek ook tijdens het feest in Rotterdam op 7 september en de week daarna bij het Katholiek-endebat en het Hoger Onderwijsdebat.

De media hebben een aantal keren interesse in onze activiteiten getoond. Zo hebben onder andere het Reformatorisch Dagblad, de Volkskrant en de NRC aandacht besteed aan de campagne. Op de voorpagina van Trouw werd zelfs melding gedaan van het manifest dat Perspectief samen met andere PJO's heeft ondertekend om zich uit te spreken voor een veilige leefomgeving voor en de sociale acceptatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender jongeren

Dank voor alle vrijwilligers die zich hebben ingezet. Zonder jullie hadden wij de ChristenUnie geen #OogVoorDeToekomst kunnen bieden.

Sireneborrel

Sinds oktober vindt er elke eerste maandag van de maand de Sireneborrel plaats! Op de dag dat de sirene 's middags klinkt, komen wij als Perspectief'ers samen op het partijbureau om te borrelen. Ook is er elke avond een spreker, debat, film of andere invulling wat iets extra's aan de avond toevoegt. Of je al lang meedraait of nog niet zo lang (actief) lid bent, je bent van harte welkom. Perspectief bestaat immers door en voor haar leden!

PERSPECTIEF GRONINGEN

Perspectief Groningen organiseert ook het komende seizoen weer allerlei activiteiten. Zo begint binnenkort een studiekering waar we het boek 'Moreel Kapitaal' van Roel Kuiper, fractievoorzitter van de ChristenUnie in de Eerste Kamer, gaan bespreken. Daarnaast

staan er debatavonden op de planning over Europa en burgerlijke ongehoorzaamheid. Verder willen we ons in een werkgroep meer gaan verdiepen in vraagstukken rond recht en bestuur. Mocht je zin hebben om nog actiever betrokken te worden: we zoeken nog een bestuurslid. Om op de hoogte te blijven van het waar en wanneer van onze activiteiten, kun je het beste www.groningen.perspectief.nu in de gaten houden of ons volgen via Twitter en/of Facebook.

De reorganisatie van PERSPECTIEF

Na de Tweede Kamer verkiezingen is het bestuur van Perspectief aan de slag gegaan met de toekomst van Perspectief, omdat de maatschappelijke context aanzienlijk verandert en jongeren in nieuwe vormen betrokken zijn bij organisaties. Hoe moet Perspectief zich in deze ontwikkeling verhouden? Hoe blijft onze slogan '#OogVoorDeToekomst' anno 2012-2013 relevant? Het bestuur hoopt door een proces van gesprekken met veel verschillende (actieve) leden en externen inzicht te krijgen in de uitdagingen van de toekomst om uiteindelijk nog meer potentie uit deze organisatie te kunnen halen. Kundigheid is een belangrijk element in een hervorming en daarom wordt expliciet een aantal professionals gevraagd mee te denken. Uiteindelijk zal via een buitengewone ALV op vrijdag 12 april de ALV een nieuwe definitieve uitspraak hebben in de voorstellen van het bestuur.

PERSPECTIEF ROTTERDAM

Welke invloed kan ik nu als jongere uitoefenen op de politiek? Deze vraag stellen jongeren zichzelf. De komende twee maanden zal Perspectief Rotterdam in samenwerking met andere PJO's het Politieke Spel spelen op verschillende MBO-scholen in Rotterdam. Door dit spel willen we jongeren inzicht geven in de politiek.

Adolescenten strafrecht: een stap in de goede richting, maar het einddoel is nog niet bereikt.

Jeugdcriminaliteit neemt af, zo meldde het CBS. In 2011 waren er 54 duizend geregistreerde minderjarige verdachten en dat is een derde minder dan in 2008. Een daling van een derde is natuurlijk een mooi resultaat, maar staatssecretaris Fred Teeven van Justitie was nog niet tevreden. Door de invoering van het adolescentenstrafrecht zouden er minder recidivegevallen komen en zo wordt Nederland nog veiliger. Het adolescentenstrafrecht moet een aanvulling worden op het jeugdstrafrecht. Het jeugdstrafrecht ziet op de leeftijd 12 tot en met 18 jaar¹. Het adolescentenstrafrecht pleit voor het verzetten van de leeftijdsgrens naar 23 jaar². Maar er is nog een lange weg te gaan.

Het adolescentenstrafrecht gaat mee met de roep om hardere straffen. Na de gebeurtenissen in Haren riep de samenleving om harde straffen voor dat tuig. De maximale gevangenisstraf was 24 maanden. Onder het adolescentenstrafrecht wordt dat vier jaar. Deze straf kan worden opgelegd aan jeugdigen vanaf 16 jaar. Ik denk niet dat jeugdcriminaliteit met hardere straffen effectief bestreden wordt; een vrijheidsbenemende straf kent vooral ruimte voor wraak- en veiligheidsgevoelens en dat is mijns inziens niet de juiste insteek. Dit staat ook in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK): "Opsluiting van een kind mag alleen als uiterste maatregel en dan zo kort mogelijk". Straf behoort – zeker voor kinderen – een pedagogisch effect te hebben, ze moeten er iets van leren.

Straf behoort – zeker voor kinderen – een pedagogisch effect te hebben.

*De roep op zwaardere straffen
is geen antwoord op jeugd-
criminaliteit.*

lets leren van een straf; het aanpassen van je gedrag aan wat de samenleving fatsoenlijk vindt. Die mogelijkheid wordt geboden door een taakstraf. De taakstraf wordt door veel mensen begrepen als het schoffelen van gemeentetuinen, maar dat klopt maar voor een deel. Een taakstraf kan bestaan uit een werkstraf, maar ook uit een leerstraf. Zo'n leerstraf kan een agressiebeheersingstraining zijn, of een alcoholbeheersingstraining, enzovoort. Er zijn specifieke taakstraffen voor iedere (jeugd)crimineel. Het lijkt mij beter wanneer de focus komt te liggen op het resocialiseren van een jeugdcrimineel via een taakstraf, dan op louter straffen via een vrijheidsbenemende straf. Het adolescentenstrafrecht wil de taakstraf echter in een aantal gevallen helemaal niet toestaan. Hiermee verdwijnt de specifieke toespitsing van een taakstraf – en daarmee het 'leeraspect' – in een aantal gevallen. Dit is zeer onwenselijk!

Als zwaarst mogelijke maatregel kan een jeugdcrimineel in een inrichting voor jeugdigen geplaatst worden. Uiteraard wordt hier niet lichtzinnig over gedaan³. Deze maatregel kan nooit langer opgelegd worden dan 7 jaar. Er bestaan echter gevallen waarin een jeugdige – ook na 7 jaar in een jeugdinrichting – nog steeds een gevaar is voor de veiligheid. Er bestaat dan de mogelijkheid om TBS op te leggen. TBS kan altijd verlengd worden als de veiligheid dit vereist. Dit betekent dat een kind van 13 voor de rest van zijn leven opgenomen kan worden in een TBS-instelling. Dit staat op gespannen voet met het IVRK, want daarin staat dat een kind niet levenslang opgesloten mag worden. Er bestaan echter – hoe betreurenswaardig ook – gevallen waarvoor zo'n levenslange opsluiting de enige mogelijkheid is om hen tegen zichzelf te beschermen. Vreselijk...

De uitbreiding van het jeugdstrafrecht naar de leeftijd van 23 lijkt mij, gezien de hersenontwikkeling, een goede stap. Echter voor wat betreft de overige stappen heb ik mijn bedenkingen. De roep om wraak via zwaardere straffen is wat mij betreft geen antwoord op jeugdcriminaliteit. De focus moet komen te liggen op resocialisatie via taakstraffen. Het adolescentenstrafrecht wil de mogelijkheden voor taakstraffen echter inperken. Ook het opleggen van TBS is, in het licht van het IVRK, niet zonder problemen. Kortom, het adolescentenstrafrecht is een stap in de goede richting, maar het einddoel is nog niet bereikt.

¹ Voor je twaalfde levensjaar kan je niet strafrechtelijk vervolgd worden.

² Dit naar aanleiding van recent psychologisch onderzoek, waaruit is gebleken dat de hersenen tot aan het 24^e levensjaar nog groeien. Pas dan mogen jong-volwassenen ten volle verantwoordelijk worden gehouden voor hun handelen. Zodoende is pas na het 23e levensjaar het reguliere strafrecht van toepassing.

³ Een jeugdcrimineel wordt alleen opgenomen in een jeugdinrichting als dat in het belang van de algemene veiligheid is én in het belang van de persoonlijke ontwikkeling van de jeugdige is.

Reint Baas
Bestuurslid Politiek

*"Samenwerking ja,
superstaat nee"*

In juni van dit jaar bracht een delegatie van PerspectieF een bezoek aan het Europees Parlement in Straatsburg. De aanwezigen werden ontvangen door ChristenUnie-Europarlementariër Peter van Dalen en zijn team. In de zomer van 2009 werd hij met de slogan 'Samenwerking ja, superstaat nee' verkozen in de Europese vergaderzalen. Samen met hem spreken we over de Europese politiek.

Als PerspectieF hebben we een scripta over onze visie op de Europese Unie uitgebracht en hebben we een excursie naar Straatsburg georganiseerd. Waarom is het belangrijk dat jongeren zich betrokken voelen bij de Europese politiek?

"Ik denk dat het sowieso belangrijk is dat jongeren betrokken zijn bij de politiek. In de politiek worden de grote knopen doorgehakt. Vanuit eigen ervaring roep ik jongeren ook op om politiek actief te zijn. Op die manier kun je bouwen aan de samenleving. Ook met betrekking tot Europa is dat nodig, want veel belangrijke besluiten worden vanuit Brussel genomen."

Wat voor rol zou PerspectieF in samenwerking met de Eurofractie kunnen spelen?

"Ik ga graag met jongeren brainstormen over de toekomst van Europa. We zitten in een moeilijk tijdsgewricht en we staan voor enorme uitdagingen. Europa kraakt en veel mensen zien Europa als een ver-van-mijn-bedshow. Daarover ga ik graag met PerspectieF over in gesprek."

*Ik ga graag in
gesprek met
PerspectieF over
de toekomst van
Europa.*

U omschrijft de ChristenUnie altijd als een eurorealistische partij? Maar wat houdt dat precies in?

"Het eurorealisme houdt in dat wij voluit 'ja' zeggen tegen Europese samenwerking. Onze vrede en welvaart hebben wij te danken aan deze Europese samenwerking. Ik geloof ook dat wij daarin door God gezegend zijn. Op diverse terreinen is de Europese besluitvorming echter aan het doorslaan. Bij de nieuwe plannen wordt slechts een handjevol mensen betrokken. Ook zijn er in het verleden veel afspraken niet nagekomen. Op die manier wek je geen vertrouwen bij de bevolking. Europa zou dus een pas op de plaats moeten maken. Het herstel van het vertrouwen is daarbij cruciaal."

*Onze vrede en
welvaart hebben wij
aan Europese
samenwerking te
danken.*

Kan de EU wat u betreft in de toekomst verder uitbreiden?

"Op het moment zitten we met enorme schulden en een sterk oplopende werkloosheid. We staan voor een enorme opdracht om er voor te zorgen dat het schip niet zinkt. Met die wetenschap moeten we niet nog meer containers aan boord halen. Na de toetreding van Kroatië moeten we uitbreiding voorlopig voor vijf tot zeven jaar in de ijskast zetten."

Is het wel realistisch om Turkije buiten de EU te houden?

"Turkije voldoet niet aan de voorwaarden van EU-lidmaatschap. Er worden nog steeds veel mensenrechten geschonden. En naast het geografische argument – Turkije is geen Europees land – zal Turks lidmaatschap ook worden geblokkeerd door Cyprus en Griekenland. Ook worden de bestuurlijke verhoudingen gezien de grootte van Turkije totaal op zijn kop gezet. Door verder te onderhandelen bouwen we aan een illusie."

De ChristenUnie heeft zich in het Europees Parlement aangesloten bij de Europese Conservatieven en Hervormers (ECR). Waarom is voor die fractie gekozen?

"De ECR is gevormd na de verkiezingen van 2009 met de gedachte 'Samenwerking ja, superstaat nee' als basis. Daar kunnen wij ons heel goed in vinden. Binnen onze fractie bepalen de nationale delegaties ook zelf hoe

*Ik ben positief
over de toekomst
van christelijke
politiek in Europa.*

zij stemmen. Op milieugebied stem ik bijvoorbeeld vaak groener dan mijn fractiegenoten. In sommige andere fracties heerst er een veel strengere fractiediscipline. Buiten het Parlement om werken we veel samen met gelijkgezinde partijen binnen de European Christian Political Movement (ECPM). Daarin richten wij ons vooral op versterking van de christelijke politiek in Oost-Europa, zowel in als buiten de EU."

In Nederland heeft de christelijke politiek bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen een flinke klap gekregen. Hoe ziet u de toekomst van de christelijke politiek in Europa?

"Daar ben ik erg positief over. Ik zie absoluut ruimte voor de christelijke politiek in Europa. Ik ontmoet in het Parlement veel christenen, ook uit andere fracties. Ik werk bijvoorbeeld goed samen met Italiaanse, Engelse en Poolse christenen uit bijna alle fracties. Concreet heb ik met enkele collega's weten te bereiken dat de positie van vervolgd christenen eindelijk op de Europese politieke agenda werd gezet. Dat is een enorm winstpunt."

*Europa moet een
pas op de plaats
maken.*

**Erik-Jan Hakvoort &
Jan-Hendrik van Sligtenhorst**

Bestuurslid Politiek &
Hoofdredacteur PerspeX

**European
Conservatives
and Reformists
Group**

Extra info:

De fractie van de Europese Conservatieven en Hervormers (ECR) is gevormd rond de Europese verkiezingen van 2009. Naast de ChristenUnie bestaat de fractie onder meer uit de Britse Conservatieven van Premier Cameron en de Poolse partij Recht en Rechtvaardigheid. Het is de vijfde partij in het Europees Parlement.

De European Christian Political Movement (ECPM) is opgericht in 2002. Het is een samenwerkingsverband van christelijke partijen in Europa, ook buiten de EU. Naast de ChristenUnie is ook de SGP lid van de ECPM. Perspectief is lid van de jongerentak European Christian Political Youth Network (ECPYN).

Leestip:

Scripta: Visie op de Europese Unie uitgegeven door de werkgroep International en Europa (februari 2012):

<http://www.perspectief.nl/library/download/505614>.

Ben jij Pro Life?

Vind jij ook dat het leven zorg, aandacht en bescherming verdient? Maar zijn op dit moment in je leven financiën net zo belangrijk? Kies dan voor de collectieve zorgverzekering die Perspectief bij Pro Life heeft gesloten. Dan ontvang jij een goede christelijke zorgverzekering met een scherpe premie en Perspectief ontvangt € 50,- per lid dat zich dit jaar aanmeldt!

Wij bieden je:

- **10% korting** op je basisverzekering.
- **15% korting** op je aanvullende (tand)verzekeringen.
- **Eénmalig € 75,- welkomstkorting** per persoon van 18 jaar of ouder, als je dit jaar overstapt en een basisverzekering met aanvullende (tand)verzekering sluit!

Gratis kerst-cd!

Ga naar www.prolife.nl/collectief/perspectiefjongeren en vraag een offerte per post aan. Je ontvangt dan een vrijblijvende offerte en een mooie cd. Direct aanmelden kan natuurlijk ook!

Kijk voor meer informatie op
www.prolife.nl/collectief/perspectiefjongeren

PRO LIFE
de christelijke zorgverzekeraar

Eerlijk delen

Ieder kind leert het al op jonge leeftijd. Als jij twee snoepjes hebt en je zusje heeft geen snoepjes, dan is het eerlijk om er één aan haar te geven. Makkend geef je een snoepje weg en je gaat verder spelen met je barbiepop of raceauto.

Wanneer het gaat om delen, kunnen we nog veel van anderen leren. Op dit moment verblijf ik in het buitenland en heb ik veel contact met mensen uit andere culturen. Automatisch ga ik vergelijken: "O, dus in Polen is het gratis om naar de universiteit te gaan? Nou, in Nederland moet je betalen", reageer ik. "Lang niet iedereen gaat naar de universiteit." Het schijnt zelfs dat de overheid extra geld geeft aan Poolse studenten met goede cijfers.

Ik zie nog meer bijzondere verschillen. Waar studenten hier allerlei kortingen krijgen, is dat bij ons niet zo: "Wij hebben geen kantines met goedkoop eten hoor", zeg ik verbaasd. In Duitsland krijg je korting op treinreizen, maar oké, wij reizen gratis. Dat is toch ook best wel handig.

Al dat vergelijken heeft mij aan het denken gezet. Ik denk dat mijn generatie Nederlandse studenten het erg goed hebben. De grote vraag is hoe dit in de toekomst zal zijn. We moeten blijven betalen voor onze studie, maar krijgen daar geen geld meer voor. Ook wordt het gratis reizen met het openbaar vervoer binnenkort afgeschaft. Maar gelukkig beschikken we in Nederland over goede universiteiten en wordt ons land in de internationale media beschreven als "een van de toekomstige toonaangevende kenniseconomieën wereldwijd".

Nederland heeft dan misschien een toppositie als het gaat om wetenschappelijk onderwijs, dat betekent niet dat kennis hier eerlijk verdeeld wordt. In Finland volgen alle kinderen hetzelfde onderwijs tot een jaar of 15. De gedachte hierachter is dat de slimmere kinderen de rest motiveren om meer hun best te doen. Het werkt, want het Finse schoolstelsel wordt gezien als één van de beste ter wereld.

Laatst las ik dat opnieuw uit onderzoek is gebleken dat kinderen van rijke ouders veel vaker naar het vwo gaan. Andere berichten laten zien dat de kloof tussen lager en hoger opgeleiden steeds groter wordt. Zou het Fins schoolstelsel wat voor ons zijn? Wellicht, maar is het mogelijk om een dergelijke verandering toe te passen?

Mijn gedachten gaan terug naar de basisschool. Als ijverige, bovengemiddelde leerling hielp ik makkend mijn vriendinnetjes met de rekensommen. Mijn kennis delen? Daar had ik niet zoveel zin in.

Marjolein Koster
Redacteur Perspex

Het gat in de hand van de pensioenfondsen

Nu blijven uitgeven en meer risico gaan nemen in de toekomst. Dat is één van de uitkomsten van het pensioenakkoord van afgelopen september. In dit akkoord is besloten om de rekenrente aan te passen. In plaats dat pensioenfondsen moeten uitgaan van het huidige rendement op 'risico vrije' beleggingen, mogen ze nu rekenen met een vastgesteld percentage. Dit percentage is dan een samenvoeging van een gemiddelde inflatie en een gemiddeld rendement uit het verleden.

Er wordt gerekend met rendementen die in het verleden zijn behaald. Daarmee gaat men er van uit dat we terugkeren naar de economische hoogtijdagen van de jaren negentig; en daar zelfs nog overheen gaan. Maar wie garandeert dat de economie altijd blijft groeien? Wie zegt dat we weer terugkomen op het welvaartsniveau van tien jaar geleden?

Met het aanpassen van de rekenrente doen we net of de pensioenfondsen er iets beter voor staan. Maar wat gebeurt er als de recessie aanhoudt? En wat gebeurt er als de financiële markten niet herstellen? Laten we hopen dat het niet gebeurt, maar wat als... Het gevolg is dan dat de beleggingsresultaten blijven tegenvallen, inkomsten uit beleggingen blijven lager

Er wordt gerekend met rendementen die in het verleden zijn behaald.

dan begroot en de uitgaven blijven hoger dan de inkomsten, kortom de pot blijft leeg stromen.

Pensioenfondsen hebben inkomsten uit premies die zij beleggen in aandelen, obligaties en vastgoed. Hiermee genereren zij een tweede inkomstenbron, namelijk het rendement uit beleggingen. De inkomsten uit rendement zijn verantwoordelijk voor driekwart van het totale pensioen dat een werknemer gaat ontvangen. Naast inkomsten uit premies en rendement hebben de pensioenfondsen ook uitgaven: de pensioenverplichtingen. Deze pensioenverplichtingen bestaan voor een pensioenfonds uit alle huidige en toekomstige betalingsverplichtingen die zij hebben om te voldoen aan de afspraken die zijn gemaakt met de deelnemers. De dekkingsgraad geeft vervolgens de verhouding aan tussen de waarde van de beleggingen en de contante waarde van de verplichtingen.

Omdat de beleggingen vaak lange termijn beleggingen zijn én de pensioenverplichtingen voor een deel uit toekomstige verplichtingen bestaan, mogen de pensioenfondsen bij het bepalen van de actuele waarde gebruikmaken van een rekenrente. Deze rekenrente geeft aan hoeveel rendement men verwacht te halen op de beleggingen, dus hoeveel het vermogen van het pensioenfonds toeneemt door te speculeren op de beurs. De contante waarde van de beleggingen is dus niet wat het nu waard is, maar wat verwacht wordt dat de beleggingen in de toekomst waard zijn.

Men gaat er van uit dat we terugkeren naar de economische hoogtijden van de jaren negentig.

De situatie was dat bij het bepalen van de waarde van beleggingen de pensioenfondsen moesten uitgaan van de zogenaamde 'risk free rate'. Dit getal gaf een overzicht van het rendement dat op dat moment werd gehaald op beleggingen met zo laag mogelijk risicoprofiel. Er zijn voorstellen om te gaan rekenen met het gemiddelde rendement dat de fondsen de afgelopen jaren hebben gehaald in plaats van het huidige rendement. Het hogere rendement werd echter gehaald met beleggingen die een hoger risicoperspectief hebben. Kortom, er nu is er een hoog rendement op gehaald, maar het kan zo maar gebeuren dat een hoog rendement vandaag morgen een groot verlies is.

Wat de UFR doet is er van uitgaan dat resultaten uit het verleden een garantie bieden voor de toekomst.

Wat de UFR doet is er van uitgaan dat resultaten uit het verleden een garantie bieden voor de toekomst. Omdat er vroeger rendement is gehaald, zal dit in de toekomst ook wel gebeuren. Dit alles omdat de overheid niet wil toegeven dat we een groot probleem hebben met de pensioenen. Een probleem dat niet opgelost kan worden door net te doen alsof de beleggingen meer waard zijn.

Een echte oplossing is rekenen met het rendement dat nu reëel is, dus het huidige rendement op risicovrije beleggingen, en dan gaan kijken wat we moeten doen om de pensioenfondsen gezond te krijgen. De inkomsten in de pensioenkas vergroten en de uitgaven verkleinen. Daaruit zou het pensioensakkoord moeten bestaan

Matthijs de Snoo
Bestuurslid Politiek

interview

KEES VAN DER STAAIJ (SGP)

Waar de ChristenUnie dankzij een lijstverbinding met de SGP haar vijfde zetel wist te behouden en het CDA met 13 zetels haar laagste zetelaantal ooit behaalde, boekte de SGP bij de Tweede Kamerverkiezingen van 12 september 2012 als enige christelijke partij succes met de winst van een zetel. Na afloop van de verkiezingen waren veel politieke commentatoren het er over eens, de christelijke politiek heeft een keiharde klap gekregen. Met SGP-leider Kees van der Staaij spraken we over de toekomst van de christelijke politiek.

“De christelijke politiek heeft altijd toekomst”

**Staatkundig
Gereformeerde
Partij**

*We zullen moeten
afwachten hoe
ruimdenkend de
seculiere hoofd-
stroom zal zijn.*

Bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen hebben we gezien dat de confessionele stroming als geheel een flinke klap heeft gekregen. Hoe verklaart u dat?

"Ik wil wel graag een nuancering maken. Toen ik in 1998 in de Kamer kwam, had de SGP drie zetels en de voorlopers van de ChristenUnie samen vijf zetels behaald. Bij de kleine christelijke partijen zijn helemaal niet zo veel verschuivingen. De veranderingen zitten uitsluitend in de positie van het CDA. Mensen laten zich bij hun stem niet meer alleen leiden door hun geloofsovertuiging. Daarnaast werkt ook de ontkerkelijking door in de politiek. Ook gaan mensen af op de macht en wenden zich daarom af van het CDA als zij niet meer die belangrijke machtspositie hebben."

Hoe verklaart de zetelwinst van uw partij?

"We hebben vaak op tweeënhalve zetel gestaan, maar de afronding viel voor ons helaas altijd verkeerd uit. Het was altijd afwachten naar wie de restzetel zou gaan. Het is wel nieuw dat wij forse winst hebben behaald. Ik denk dat mensen het waarderen dat wij op verschillende punten een hele duidelijke koers varen en ook duidelijk uitkomen voor onze christelijke overtuiging. Ik heb ook rooms-katholieke en evangelische jongeren en ouderen gesproken die dat zeer waardeerden."

"We zijn ook meer met ons verhaal in de media gekomen. Daarnaast zijn we ook zelf actiever geweest in het bezoeken van gebieden waar onze aanhang stukken minder is. Je moet het breder zoeken dan de biblebelt. We hebben gemerkt dat mensen die niet direct worden aangetrokken tot onze Bijbelse fundering, maar zich wel in negen van de tien andere punten kunnen vinden. Ondanks dat hebben we altijd wel heel duidelijk gemaakt dat we ons verhaal niet gaan bijschaven. Als we dat doen, worden we een speelbal van de kiezer."

Rond de verkiezingen stelde de Amsterdamse predikant Visser in een ingezonden brief in het Reformatorisch Dagblad dat christenen zich beter zouden kunnen vermengen in seculiere partijen om zo invloed uit te oefenen in plaats van zich apart te organiseren. Hoe reageert u daar op?

"Ik vind het legitiem om jezelf af te vragen of partijen met een christelijke grondslag niet contraproductief werken voor het bereiken van de christelijke idealen. Op grond van de politieke geschiedenis van de afgelopen decennia hebben we echter kunnen zien dat het weinig effectief is om als christen actief te zijn binnen bredere partijen. Het christelijke geluid dreigt dan te verwateren. Dit zien we ook in landen met een tweepartijstelsel."

*De kleine
christelijke
partijen hebben
laten zien betrouw-
baar te zijn.*

De ChristenUnie was volwaardig coalitiepartner in Balkenende-IV en de SGP heeft bij de afgelopen kabinetsperiode ook de nodige invloed uit kunnen oefenen. Denkt u dat in de toekomst de kleine christelijke partijen weer meer dan gebruikelijke invloed kunnen uitoefenen?

"We hebben de afgelopen tijd wel geleerd dat je overal rekening mee moet houden. Door op verschillende punten zaken te doen met het kabinet, kregen wij meer aandacht in de media en de verkiezingscampagnes. Datzelfde gebeurde met de ChristenUnie toen ze in het kabinet zaten. Ik vind het heel goed dat de kleine christelijke partijen hebben laten zien betrouwbaar te zijn en dat je er zaken mee kunt doen. Dat is de afgelopen jaren zichtbaarder geworden. De SGP stelt zich overigens altijd welwillend op tegenover een kabinet."

Aan het waarschijnlijke nieuwe kabinet van VVD en PvdA neemt echter geen christelijke partij deel. Maakt u zich zorgen om bepaalde thema's?

"De voortekenen zijn zeker ongunstig met het oog op de klassieke christelijke thema's. Het is echter nog afwachten hoe VVD en PvdA en de andere partijen er mee om zullen gaan. We zullen moeten afwachten hoe ruimdenkend de seculiere hoofdstroom zal zijn."

Wilt u in de komende periode meer inzetten op samenwerking tussen de christelijke partijen?

"Wij werken al veelsamenoppunten waarin wij elkaar inhoudelijk vinden. We moeten elkaar niet gaan kapittelen om verschillende keuzes die we vanuit het christelijk geloof maken. Een goed voorbeeld hiervan was het Maurodebat. SGP en CDA hadden in die discussie een andere opvatting dan de ChristenUnie, maar we hebben elkaar in de debatten niet telkens de maat genomen op christelijkheid."

Is het denkbaar dat het ooit op een fusie van de christelijke partijen aankomt?

"Ik geloof niet in krampachtig opgelegde fusies vanuit zwakte. Ik ben bang dat er dan een vaag verhaal komt. Als ik het CDA hoor zeggen dat ze achter bijvoorbeeld de abortus- en euthanasiewetgeving staat, vraag ik mij af hoe een dergelijk fusieverhaal er uit moet zien. Mijn benadering is om gewoon zelf het eigen verhaal vertellen, maar we moeten wel zo goed mogelijk samen werken in de praktijk."

Concluderend vindt u dus dat de christelijke politiek wel degelijk toekomst heeft?

"Christelijke politiek heeft altijd toekomst. Een beleid op christelijke grondslag heeft altijd toekomst, omdat het christendom toekomst heeft. Uiteindelijk is het de niet-christelijke politiek die geen toekomst heeft."

*Je moet het breder
zoeken dan de
biblebelt.*

**Judith van Manen-Fritschy &
Jan-Hendrik van Sligtenhorst**

Redacteur Perspex &
Hoofdredacteur Perspex

Urban Farming; geen hype,

maar een structurele verduurzaming

*In Afrika is
Urban Farming
geen luxe
verschijnsel,
maar een
overlevingsstrategie.*

In Nederland en andere westerse landen zijn er de afgelopen jaren talloze initiatieven ontplooid om landbouw in de stad te gaan bedrijven. Daarnaast wordt er steeds meer getracht om deze projecten op elkaar af te stemmen en te integreren in de reguliere landbouw, wat zich uit in bijvoorbeeld een 'dag van de stadslandbouw'. Er wordt wel gesuggereerd dat *Urban Farming* vooral hip is, een westerse luxe of een linkse hobby¹. Mis, helemaal mis. In dit artikel gaan we in op de kansen die *Urban Farming* biedt voor een structurele verduurzaming van de stedelijke voedselvoorziening. Dat doen we allereerst door te kijken naar de onmisbare rol die stadslandbouw in ontwikkelingslanden speelt, om vervolgens in te gaan op de voordelen van stadslandbouw en de rol van de overheid hierin.

Al tientallen jaren voorziet stadslandbouw in de voedselbehoeften van miljoenen mensen in Afrikaanse steden². Daar is *Urban Farming* dus geen luxe verschijnsel, maar een overlevingsstrategie. Met de toenemende wereldbevolking, maar vooral door de toenemende verstedelijking – meer dan de helft van de wereldbevolking woont inmiddels in steden – zal het belang van stadslandbouw bovendien steeds meer toenemen³. De VN speelt hier op in met het programma 'Food for the Cities' van de Food and Agriculture Organisation (FAO), welke de stedelijke landbouw in verscheidene Afrikaanse steden in stand houdt. *Urban Farming* is dus ook geen modeverschijnsel, maar voorziet in een structurele voedselvoorziening. Tenslotte kan *Urban Farming* ook geen (linkse) hobby genoemd worden. Tenminste, niet voor al die Afrikaanse steden waar voedselschaarste een continu probleem is. Nu is voedselschaarste in Westerse steden geen issue, maar desondanks zijn er genoeg redenen aan te voeren waarom stadslandbouw ook hier van waarde kan zijn.

Wetenschappers concluderen dat stadslandbouw veel socio-economische voordelen heeft.

Wetenschappers concludeerden dat het meest opvallende aan stadslandbouw niet de locatie is, maar het feit dat het socio-economisch veel voordelen heeft als onderwijs, werkgelegenheid, groenonderhoud en de verwerking van stedelijk afval.⁴ Doordat de landbouw direct is omgeven door de voedingsketen, kan de kringloop tussen producten en grondstoffen gesloten worden. Verder is er geen energie nodig voor transport, opslag en conservering, resulterend in een lagere koolstofdioxide uitstoot.⁵ Bovendien komt de milieudruk van de landbouw in de stad voor rekening van de stadsbewoners zelf en wordt deze niet langer afgewenteld op andere gebieden of op de toekomst.

Urban Farming kan een significante bijdrage leveren aan de voedselvoorziening.

Dankzij de korte lijnen tussen productie en consumptie krijgt *Urban Farming* dus terecht snel het stempel groen, ecologisch, biologisch of duurzaam opgeplakt. Dit is natuurlijk niet intrinsiek waar voor *Urban Farming*. Ook de gangbare landbouw kan natuurlijk (en gelukkig) onder deze noemer vallen. Naast deze duurzame effecten brengt *Urban Farming* ook risico's met zich mee, zoals het gebruik van (vervuild) afvalwater dat de gewasopbrengst en de voedselkwaliteit aantast.⁶ Andere potentiële risico's zijn het inadequaat management van veehouderij en gebruik van agrarische chemicaliën. Deze problemen zijn echter geen problemen van stadslandbouw in zichzelf, maar mogelijke problemen van zowel conventionele landbouw als *Urban Farming*.

De overheid moet zich dienend opstellen⁷ om enerzijds de belemmeringen voor een duurzame (stads)landbouw weg te nemen. Anderzijds dient de overheid ervoor te zorgen dat de nieuwere vormen van landbouw, zoals *Urban Farming*, een eerlijke kans krijgen ten opzichte van de conventionele landbouw.

Een interessante vraag die nog niet beantwoord is, is of met *Urban Farming* de hele stedelijke populatie gevoed kan worden. Gezien het belang van stadslandbouw in Afrika valt te verwachten dat *Urban Farming* op z'n minst een significante bijdrage kan leveren aan de voedselvoorziening. In het Westen lijkt het hele concept van stadslandbouw echter nog te veel in de kinderschoenen te staan

[Lees verder >](#)

om deze vraag te beantwoorden. Interessant is dat juist de “nieuwere” steden als Rotterdam en Almere veel initiatief nemen om stadslandbouw proefondervindelijk beter te leren kennen.^{8,9} Blijkbaar past stadslandbouw het beste in steden met een moderne architectuur en planologie.

Een goede samenwerking tussen initiatiefnemers, consumenten en overheid kan er volgens ons in resulteren dat *Urban Farming* in het Westen geen hype, luxe of hobby is, maar op grote schaal leidt tot verduurzaming van de stedelijke voedselvoorziening en een impuls voor de socio-economische welvaart tot gevolg heeft.

*In het Westen staat
Urban Farming nog in
de kinderschoenen.*

**Henk van Lingen &
Jeroen Mandemakers**

Leden werkgroep Duurzaamheid

¹ Zoals bijvoorbeeld gesteld in een artikel op de website van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten: <http://www.vngmagazine.nl/weblog/5019/nieuwe-hobby-stadslandbouw>

² Maxwell, D.G., 1995. Alternative Food Security: A Household Analysis of Urban Agriculture in Kampala. *World Development* **23**(10): 1669-1681.

³ <http://www.fao.org/newsroom/en/news/2007/1000484/index.html>

⁴ L.J.A. Mougeot, (2000) Urban agriculture: definition, presence, potentials and risks. In *Growing Cities, Growing Food: Urban Agriculture on the Policy Agenda. A Reader on Urban Agriculture* (Eds N. Bakker, M. Dubbeling, S. Gündel, U. Sabel-Koschella & H. De Zeeuw), pp. 99–117)

⁵ http://www.levenopdaken.nl/leven-op-daken-headlines-groendaken/LOD1516_17.pdf

⁶ H. de Zeeuw et al., The role of urban agriculture in building resilient cities in developing countries, *Journal of Agricultural Science*, 2011, 1-11

⁷ Hiervoor werd ook gepleit op de dag van de stadslandbouw, 8 maart 2012. <http://www.dagvandestadslandbouw.nl/>

⁸ P. de Graaf en J.W. van der Schans, Integrated urban agriculture in industrialised countries – Design principles for locally organized food cycles in the Dutch context.

⁹ J.E. Jansma, A.J. Visser, P. de Wolff en D.J. Stobbelaar, Agromere: how to integrate urban agriculture in the development of the Dutch city of Almere? 16th IFOAM Organic World Congress, Modena, Italy, June 16-20, 2008.

“Jonge christelijke politici hebben elkaar veel te bieden in Europa!”

Aan het woord is Denys Diver uit Frankrijk, voorzitter van het European Christian Political Youth Network (ECPYN), het Europese verband van christelijke jongerenorganisaties waar Perspectief lid van is. “Als jongerenorganisaties proberen we elkaar op te zoeken om van elkaar te leren, maar ook om samen actie te ondernemen op belangrijke nationale en Europese kwesties. ECPYN vervult daarin een brugfunctie.”

Het doel van ECPYN is om christelijke politiek in Europa verder te versterken.

“Als jongerenorganisatie van de European Christian Political Movement (ECPM), zijn wij ontstaan in 2004. Acht jongerenorganisaties kwamen bij elkaar tijdens een internationale zomerschool en besloten toen om samen op te trekken. Het doel van de samenwerking is om christelijke politiek in Europa verder te versterken, door samenwerking, ervaringen uitwisseling en actieve deelname aan het politieke debat, zoals ons mission statement zegt.” Een grote uitdaging volgens Denys, omdat Europa een bonte mengeling van culturen is. “We zien dat er behoefte aan is, vooral door de snelle groei van de afgelopen paar jaren. Onze zomerscholen (komend jaar voor de 10e keer), winterscholen en andere activiteiten worden erg goed bezocht. Zo zien we een steeds groter Europees netwerk ontstaan van christelijke jongeren die goede ideeën hebben voor hun eigen

samenleving en de Europese Unie. En ook het succes van ons politieke opleidingstraject ‘Crossroads – Christian Democratic Political Academy’ is daar een duidelijk voorbeeld van.”

ECPYN heeft een warme band met Perspectief

“ECPYN heeft een warme band met Perspectief”, aldus Denys. “Perspectief is al vanaf het ontstaan van onze organisatie actief. Zo organiseerde zij in 2005 een zomer school in Lunteren, en in februari 2013 organiseert zij onze winterschool. Een goede mogelijkheid voor leden van Perspectief om samen met andere jongeren uit heel Europa na te denken over het thema ‘moraliteit in de politiek’. Ik nodig de leden van Perspectief dan ook van harte uit om hieraan deel te nemen!”

Auke Minnema
Algemeen Secretaris en
Vice-President ECPYN

PerspeX

wordt uitgegeven door:
Perspectief, ChristenUnie-jongeren

HOOFDREDACTIE
Jan-Hendrik van Sligtenhorst

EINDREDACTIE
Janette van Kalkeren

REDACTIE
Marjolein Koster
Judith van Manen-Fritschy

DESIGN / OPMAAK
www.jobpoutsma.nl

FOTOGRAAF
Timmo Visser

REDACTIEADRES
PerspeX
Postbus 439
3800 AK Amersfoort
perspex@perspex.nu

colofon

Erik-Jan Hakvoort

21 jaar / Utrecht

**NIEUW BESTUURLID
POLITIEK**

"Het zijn niet alleen volwassenen die verstand hebben van politiek. Juist jongeren kunnen een frisse kijk geven op een bepaalde zaak en Perspectief geeft jongeren de kans zich daarin te bekwamen."

"We krijgen de kans wat te proeven van de christelijke politiek en ons hierin daadwerkelijk te profileren en ontwikkelen. Kortom: een goede en bovendien gezellige leeromgeving, en dat vind ik belangrijk"